

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۱/۰۱/۰۶

علم گل سحر

په جرمني کې درې پيری لرغونی کتابتون

د آلمان په وایمار ښار کې د آنا آملیا کتابتون په جوړیدو کابو درې پیرې تیریرې. میرمن آنا آملیا ۱۷ کاله د وایمار واکمنه وه او وایمار ته یې زیات خدمتونه وکړل د دغې خدمتگاری میرمنې له مهمو او ځلاندو خدمتونو څخه یو هم د وایمار ښار په زړه کې د کتابتون جوړول و، اوس په دې کتابتون کې د آلمان د تاریخ او ادبیاتو په اړه مهم کتابونه او سندونه ځای پر ځای شوي چې د تاریخي ارزښت او جذابیت له امله هر کال ډیر شمیر سیلانیان ورځي او له ۱۹۹۸ کال راهیسي د یونسکو د نړیوالو میراثونو په نیولیک کې ثبت شوی دی.

په وایمار د میرمن آنا آملیا د حکومت په وخت کې کتابتون په دربار کې و او هر چا نه شوای کولای له دې کتابتونه گټه واخلي، خو میرمن آنا آملیا په همدې خاطر د ښار په مرکز کې کتابتون جوړ کړ او د دربار دیرش زره کتابونه یې د وایمار په مرکز کې شني مانی ته ولیږدول. وروسته د دې زوی کارل آگوست د حکومت واگي په لاس کې واخیستي او میرمن آنا آملیا سوکه سوکه په سیاسي، اداري او آن فرهنگي چارو کې له گډون څخه بې برخې شوه خو له دې سره سره په وایمار کې د هغې کتابخانه پراخه شوه. په ۱۷۹۷ کې کارل آگوست د کتابتون چارې دوو جرمني شاعرانو کریستین گوتلوب فون فویگت او یوهان ولفگانگ فون گویته ته وسپارلې، گویته او فویگت د کتابتون لپاره نوی سیستم جوړ کړ او د کتابونو او د کتابتون د غړو فهرست یې رامنځ ته کړ. دغه راز د گویته د هڅو په پایله کې د کتابتون ودانې په ۱۸۰۳ او ۱۸۰۵ کلونو کې پراخه شوه. له دې یوه پیرې وروسته د آنا آملیا کتابتون د تورینگین د دولتي کتابتون په نوم یاد شو، هغه وخت چې مور نوې د خپل هیواد خپلواکي گټله په دې کتابتون کې څلور سوه زره کتابونه او مجلې موجودې وې او مسوولین یې لگیا وو د کتابتون لپاره یې نور زیات کتابونه رانیول. خو لکه زموږ په هیواد کې چې کودتایي رژیمونو او جگړې ډیر څه گډوډ کړل په جرمني کې هم د نازیانو د واکمني په راتلو سره آن کتابتون هم سیاسي شو، هغه وخت د دې کتابتون مسوولینو ته امر وشو چې د یهودیانو اړوند کتابونه او سندونه دې نه ساتي او نه دې یې ثبتوي. او په کتابتون کې یوازې د نازیانو د توجه او علاقې وړ کتابونه او اسناد ثبتیدل. وروسته د دوهمې نړیوالې جگړې په بهیر کې د دې کتابتون زیات شمیر کتابونه او اسناد امن ځای ته ولیږدول شول او ډیره ارزښتمنه برخه یې وساتل شوه. د دوهمې نړیوالې جگړې له پای ته رسیدو وروسته د وایمار کتابتون بیرته خپل پخواني حالت ته را وگرځید. په ۱۹۶۹ کال کې د گویته زیات اثار، د شیلر او نیچه شخصي کتابتونونه د وایمار کتابتونه ته ورکړل شول. په دې وخت کې د وایمار ښار کتابتون ۷۵۰ زره کتابونه لرل چې د ۱۷۵۰ تر ۱۸۵۰ کلونو اړوند وو او په آلمان د کلاسیکو ادبیاتو د مطالعې او څیړنې تر ټولو مهمه مرجع بلل کیده.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

د لویدیځ او ختیځ المانونو له یووالي وروسته په ۱۹۹۱ کال کې دغه کتابتون بیرته د شهزادګۍ آنا آملیا په نوم ونومول شو او د جرمني د تاریخ او ادبیاتو په برخه کې د یوه معتبر کتابتون په نوم یې فعالیت پیل کړ. څو کاله وروسته په ۲۰۰۴ کال کې دغه کتابتون د یوې ستړې اورلګیدني په پایله کې زیانمن شو، په دې اورلګیدنه کې د دې کتابتون کابو پنځوس زره نایابه کتابونه او خطي نسخې او ۳۷ تابلوګانې وسوځیدې او دوه شپيته زره نور کتابونه چې ډیر زیان ورته رسیدلی و د لایپزیک ښار د کتاب ساتلو مرکز ته ولیردول شول خو دا فرهنگي مرکز یومخ بند نه شو له درې کلونو وروسته د ۲۰۰۷ کال د اکتوبر په ۲۴ نیټه یې بیرته دروازي د مینه والو په مخ پرانیستل شوي اوس آنا آملیا کتابتون د آلمان د تاریخ او ادبیاتو په برخه کې نهه سوه زره کتابونه لري، چې لیدلو ته یې هر کال د څیړونکو، لیکوالو او د تاریخ او ادبیاتو مینه والو ډلې ورځي.

علم گل سحر

د پاڼو شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بنې پاروالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ